

АКТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ «НЕСТАБІЛЬНОСТІ НАВИЧОК»

УДК 37.091.12

DOI: 10.12958/2227-2747-2026-2(192)-81-90

Пугач Сергій Васильович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,

м. Київ, Україна.

1610markus@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-3998-3443>

Для цитування: Пугач С. В. Актуальні особливості професійної підготовки майбутніх вчителів технологічної освіти в умовах «нестабільності навичок». *Освіта та педагогічна наука*. 2026. № 2(192). С. 81–90. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2\(192\)-81-90](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2(192)-81-90)

References (стандарт APA): Puhach, S. V. (2026). Aktualni osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv tekhnolohichnoi osvity v umovakh “nestabilnosti navychok” [Current Features of the Professional Training of Future Technological Education Teachers in the Context of “Skills Instability”]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 2(192), 81–90. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2\(192\)-81-90](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-2(192)-81-90) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Реконструюючи динаміку деактуалізації навичок нинішніх працівників, автори аналітичного звіту про майбутнє ринку праці Всесвітнього економічного форуму зазначають, що близько 39% із цих навичок будуть трансформовані або застаріють упродовж 2025–2030 років (World Economic Forum, 2025, с. 6). Така динаміка особливо привертає до себе увагу в контексті сучасних дискусій про кризу актуальності освіти, яка полягає у тому, що «більшість освітніх систем не забезпечують нові покоління цінностями, знаннями та навичками, необхідними для процвітання у сучасному складному світі» (Special Adviser of the Secretary-General on the Transforming Education Summit and the UNESCO Transforming Education Summit Secretariat, 2019, с. 1). За таких умов цілком закономірно постають питання, на зразок тих, що сформульовані в межах проєкту

«Майбутнє освіти та навичок 2030», започаткованого Організацією економічного співробітництва та розвитку, а саме: які знання, навички, цінності будуть потрібні сучасним учням для успіху в майбутньому і які саме освітні системи здатні ефективно формувати та розвивати ці знання, навички й цінності? (OCED, 2018). У контексті пошуку відповідей на зазначені питання найбільш акцентованою постає проблема релевантності професійної підготовки майбутніх учителів запитам і викликам мінливого й невизначеного світу.

Аналіз актуальних досліджень, присвячених сучасному стану педагогічної освіти дає змогу говорити про те, що нині склалося стійке усвідомлення необхідності переосмислення засадничих принципів, змісту та форми педагогічної освіти, підкреслюється критична важливість її трансформації, спрямованої на підвищення якості підготовки здобувачів

педагогічного фаху, забезпечення їх знаннями, навичками та цінностями, необхідними для ефективного виконання професійних функцій. У цьому зв'язку окремий науковий інтерес та практичну значущість становлять питання, пов'язані із якісною підготовкою майбутніх учителів технологічної освіти, професійна діяльність яких набуває особливо важливого значення в технологічно насиченому світі та в умовах швидко змінюваного ринку праці.

Різноманітність чинників, детермінуючих удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти, перебуває в центрі дослідницької уваги як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. На важливості розвитку дослідницьких навичок у майбутніх учителів технологічної освіти наголошують французька дослідниця М. А. Імпедово, австралійський науковець Дж. Вільямс. Наукові розвідки американських науковців М. А. Роуз, С. Шамвей, В. Картера, Дж. Браун присвячені виявленню різноманітних чинників, які сприяють розвитку «ідеальних компетентностей» учителів технологічної освіти. Проблема вдосконалення навчальних програм з технологічної освіти артикулюється новозеландською дослідницею К. Лі.

Науково-теоретичній рефлексії з боку українських дослідників піддаються питання, пов'язані з особливостями підготовки майбутніх учителів технологічної освіти (С. Подолянчук, М. Близнюк, О. Драшко, О. Кудря, Л. Шевченко, С. Єфіменко), формуванням та розвитком їх професійної компетентності (Л. Оршанський, В. Люльченко, Л. Суслло, Н. Носовець, О. Марущак, І. Маркус та інші). Концептуально-теоретичне осмислення підготовки майбутніх учителів технологічної освіти представлено в наукових доробках В. Курок, М. Пригодія. Теоретичним та

практичним аспектам підготовки майбутніх учителів технологій на засадах інтегрованого навчання присвячені наукові праці Д. Кільдерова. Водночас у межах сучасної теоретизації зазначеної проблеми спостерігається брак дослідницької уваги до питань, пов'язаних із формуванням правової компетентності майбутніх учителів технологічної освіти. Фрагментарна представленість у науково-педагогічному дискурсі окресленого аспекту актуалізує наукові пошуки, сконцентровані на правовій освіті здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі. З огляду на зазначене **мета цієї статті** полягає в обґрунтуванні практичної необхідності правової підготовки як професійно значимої для майбутніх учителів технологічної освіти.

Методи та методики дослідження представлені сукупністю загальнонаукових і конкретно-наукових методів. Принцип єдності аналізу та синтезу дав можливість забезпечити цілісність дослідження, його релевантність сучасним тенденціям у галузі педагогічної освіти. Застосування методу аналізу документів сприяло визначенню рівня відображення правового освітнього компонента у змісті професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти, його відповідність сучасним вимогам компетентісно орієнтованого навчання. З позицій міждисциплінарного підходу обґрунтовується необхідність подолання вузькоспеціалізованих знань здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі.

Виклад основного матеріалу. Імперативом щодо сучасних систем освіти є те, що навчання повинно бути актуальним ринку праці. Разом із тим у багатьох аналітичних звітах наголошується на тому, що більшість навичок, які набуваються здобувачами освіти сьогодні, ризикують втратити свою актуальність у найближчому майбутньому внаслідок стрімко

змінюваного ринку праці. Це спричиняє зростання вимог до освітніх систем і процесу навчання. Як підкреслює директор Директорату ОСЕР з питань освіти і навичок А. Шлейхер, освіта вже не зводиться лише до того, щоб чогось навчати студентів, значно важливішим стає навчити їх орієнтуватися в дедалі складнішому, нестабільному й невизначеному світі, надавати їм ефективні інструменти, які допоможуть знайти власний шлях у цьому світі (OCED, 2019, с. 2).

Вважається, що траєкторію трансформації ринку праці визначатимуть кілька макротрендів: технологічні та демографічні зміни, геоекономічна фрагментація та економічна невизначеність, зелений перехід, які, зі свого боку, зумовлюють перелік професійних навичок, релевантних мінливому ринку праці. Для подолання невідповідності між навичками працівників та попиту ринку праці, згідно з деякими опитуваннями роботодавців, критично важливими є і залишатимуться надалі навички у сфері технологій, забезпечення кібербезпеки, загальна технологічна грамотність. Крім того, серед ключових навичок визначаються креативне мислення, гнучкість, стійкість, адаптивність. Тож, як зауважує голова Міжнародної комісії з перспектив освіти С.-В. Зевде, «освіта повинна формувати навички, необхідні на робочих місцях XXI століття, з урахуванням мінливого характеру праці та різних способів забезпечення економічної безпеки» (International Commission on the Future of Education, 2021, с. vii). Разом із тим очевидно і те, що редукція освітнього процесу до підготовки здобувачів освіти до успішної професійної діяльності, забезпечення власного економічного добробуту є концептуально хибною і може призвести до ситуативного характеру системи освіти, яка активно реагує на зміни

економічної кон'юнктури, ринку праці, демонструючи водночас певну байдужість до стратегічних цілей освіти, орієнтованих на забезпечення сталого розвитку та побудову стійкого суспільства. У цьому зв'язку показовою є теза, артикульована в доповіді ЮНЕСКО «Освіта для Цілей сталого розвитку: завдання навчання», про те, що не будь-яка освіта сприяє сталому розвитку. Освіта, спрямована суто на економічне зростання, може, навпаки, призвести до посилення нераціональних і несталих моделей споживання (UNESCO, 2017, с. 7). Отже, у центр дискусій про сучасні системи освіти висуваються питання професійної підготовки майбутніх учителів з акцентом на міждисциплінарність. Особливого значення міждисциплінарний підхід набуває в процесі підготовки здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі з огляду на домінування моделі професійної підготовки, зорієнтованої на формування технологічно зумовлених умінь та навичок, привалювання технічного мислення. Розмірковуючи над удосконаленням технологічної освіти, американські дослідники К. Зуга та Д. Бйорквіст слушно зауважують, що у випадку, коли основний наголос у навчанні робиться на ознайомленні здобувачів освіти з технічними засобами та новітніми технологіями, а не на інтелектуальній діяльності, пов'язаній з виявленням і розв'язанням проблем, потенціал освітнього процесу використовується не повною мірою. З огляду на стрімкий розвиток технологій надмірна захопленість технічними пристроями загрожує тим, що отримані знання швидко втраять актуальність, натомість сформована в процесі навчання здатність генерувати ідеї, критично мислити та конструювати рішення мають довготривалу цінність і забезпечують стійкість та адаптивність в умовах постійних технологічних

змін та прискорених інновацій (Zuga & Bjorkquist, 1989). Таким чином, пріоритетність формування технологічної грамотності не спростовує значимість міждисциплінарних компетентностей, особливе місце серед яких посідає правова компетентність, адже в освітньому середовищі чи не щодня виникають ситуації, які потребують правильного правового реагування, прийняття обґрунтованих з погляду чинного законодавства й етики рішень, знання прав та обов'язків учасників освітнього процесу і таке інше. Крім того, з огляду на важливу роль учителя в процесі формування особистості та демократичної громадянськості правова грамотність педагогів являє собою «стратегічне інвестування у правову культуру майбутніх поколінь» (Khudoymberganov, 2025, с. 117), тому генерування правових знань, прищеплення правових цінностей і поваги до закону є невід'ємною складовою професійної діяльності вчителя.

Та обставина, що право «охоплює весь спектр людської діяльності; немає жодної сфери, якої б воно не торкалося» (Gower, 1950, с. 170), не дає можливості ігнорувати правовий аспект у процесі професійної підготовки майбутніх учителів. При цьому передусім слід враховувати те, що правова підготовка здобувачів педагогічного фаху спрямована не на формування «експерта з права», а на забезпечення належного рівня правових знань, умінь і навичок, формування системи громадянських і морально-етичних цінностей. В умовах посилення авторитарних тенденцій, ерозії світового порядку, заснованого на загальних цінностях, сформульованих у Загальній декларації прав людини, кризи цінностей, про що свідчить зростання корупції, нетерпимості, нормалізації насильства (International Commission on the Future of Education, 2021, с. 9), спостерігається активна

апеляція до освіти як критично важливого чинника демократичної стійкості суспільства. Освіта розглядається як така, що відіграє провідну роль в утвердженні принципу верховенства права та формуванні культури законності. По суті освіта виконує важливу захисну функцію, зміцнюючи здатність здобувачів освіти протистояти складним життєвим ситуаціям і долати їх. Реалізація зазначених ролі та функції можлива засобом заохочення учнів до поваги й застосування принципів верховенства права у повсякденному житті, шляхом формування в учнів відповідної системи знань, цінностей, установок і моделей поведінки, які є необхідними для постійного вдосконалення та відтворення верховенства права в суспільстві загалом (UNESCO, 2019, с. 10). Отже, педагогічна освіта повинна сприяти формуванню правової компетентності майбутніх учителів. Водночас дефіцит правових знань, несформованість у майбутніх учителів правових умінь і навичок, а також недостатній рівень готовності до їх практичного застосування значно підвищують ризики, пов'язані з поширенням правового нігілізму, корупційних практик і нехтуванням принципами академічної доброчесності в освітньому процесі. Це призводить до звуження простору академічної свободи і загалом спричиняє девальвацію фундаментальних цінностей права. У цьому контексті заслуговує на увагу твердження американського професора права Д. П. Х'юберта про те, що хибне тлумачення або ігнорування правових вимог може звести нанівець багато з того, чого прагнуть досягти освітяни (Zirkel, 2006, с. 494). До того ж учителі виконують свою професійну діяльність в режимі реального часу, що позбавляє їх можливості переглянути чи скоригувати своє рішення / реакцію (Schleicher, 2018, с. 90), що обґрунтовує необхідність

правової підготовки як професійно значимої для майбутніх учителів.

В нинішніх умовах професійна підготовка майбутніх учителів не лише передбачає глибоке оволодіння знаннями з предмета, методикою та технологіями викладання, але й зорієнтована на становлення педагога як суб'єкта формування та розвитку в учнів знань, умінь і навичок, які є критично важливими для їх успішного життя та професійної самореалізації, сталого розвитку суспільства. Безпрецедентна цифрова трансформація усіх сфер життєдіяльності людини і суспільства, стрімкі темпи технологічного розвитку, «мінливість сучасності» посилюють вимоги до освіти, яка «повинна забезпечити навички та компетентності, необхідні для функціонування в цьому сучасному світі» (OECD, 2020, с. 10). Також учням потрібна підтримка з боку вчителів у формуванні ставлення та системи цінностей, які спрямовуватимуть їх до етичних і відповідальних дій (OECD, 2019, с. 5). Очевидно, що ефективне виконання цих завдань можливе лише за умови, якщо сам учитель володіє відповідними знаннями, уміннями, навичками, ціннісними орієнтаціями й установками, які він покликаний формувати та розвивати у своїх учнів.

Освіта молодого покоління – це «акт надзвичайної відповідальності», який має довготривалі політичні, економічні, правові, соціокультурні наслідки як для окремої особи, так і суспільства та держави загалом. При цьому освіта в перспективі функціонуватиме в умовах постійних змін, невизначеності та раптових трансформаційних викликів. Для того щоб ефективно долати ці виклики, вчителі повинні володіти глибокими професійними знаннями, уміннями та навичками, які постійно оновлюються. Оскільки викладання, по суті, є «матір'ю всіх професій» і саме воно створює фундамент

та є відправною точкою для формування успішних фахівців, активних громадян і впливових лідерів (Ulferts, 2021, с. 4–9), сучасні вчителі повинні формувати та розвивати у здобувачів освіти «навички XXI століття», які дають змогу людині навчатися впродовж усього життя, збільшують можливості працевлаштування та сприяють відповідальному громадянству у світі, який швидко змінюється (Kumbhakar & Kumar, 2025).

Готовність майбутніх учителів технологічної освіти до професійної діяльності не в останню чергу визначається рівнем їх правової підготовки. При цьому важливо зазначити, що вивчення правових дисциплін студентами неюридичних спеціальностей може стати для них справжнім викликом з огляду на особливості правової термінології, абстрактність юридичної мови, специфіку юридичного мислення. Не менш проблемним аспектом правової підготовки в межах неюридичних освітніх програм є недостатність чіткого усвідомлення її прикладної цінності та безпосереднього зв'язку з майбутньою професійною діяльністю. За таких умов правові дисципліни сприймаються здобувачами педагогічної освіти як формальний і відірваний від фахового контексту освітній компонент, що істотно знижує навчальну мотивацію і під час вивчення правових дисциплін перетворюється на «байдуже навчання байдужих» (Rigby, Toohey, Toohey, McNamara, 2024, с. 29). До того ж з певними складнощами можуть стикатися й викладачі права, чий професійний досвід пов'язаний переважно з викладанням студентам, які здобувають юридичний фах (Rigby, Toohey, Toohey, McNamara, 2024, с. 26). При цьому деякі складності, з якими стикаються викладачі права, не можуть бути вирішені в індивідуальному порядку. Зокрема, зменшення академічних годин на вивчення правових дисциплін для студентів

неюридичних спеціальностей спричиняє істотне скорочення навчальних курсів з права і навіть повну відмову від правових дисциплін для неюридичних спеціальностей (Шандра, Бедрій, 2022, с. 74). Синтезуючи наведені вище проблемні аспекти набуття правових знань, умінь і навичок студентами неюридичних спеціальностей, виокремимо базові принципи правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти (табл. 1).

Сукупність наведених вище базових принципів визначає векторну спрямованість правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти, націлену на формування у них правової компетентності. У цьому контексті однією з вимог до розробки навчальних програм із правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти є забезпечення взаємозв'язку між знанням компонентом і розвитком комплексу умінь та навичок щодо розпізнавання проблемних ситуацій професійно-правового характеру та їх розв'язання. Акцент у навчальних програмах на вивченні правових аспектів професійно орієнтованих проблем, формування здатності щодо виявлення

й аналізу проявів професійно-правових порушень сприятиме особистому досвіду студентів, усвідомленню того, що професійне середовище динамічне, а не статичне, стимулюватиме у них аналітичне та творче мислення, а також створюватиме додаткові можливості для формування професійно-правової стійкості.

Відомо, що мотивація є одним із ключових чинників, які зумовлюють академічні досягнення й успішність здобувачів освіти. Оскільки потужними мотиваторами навчання визнаються автентичність та актуальність (International Commission on the Future of Education, 2021, с. 50), один із важливих напрямів розробки навчальних програм правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти полягає у тому, щоб зміст навчального матеріалу був контекстуально значимим, тобто враховував особливості майбутньої професійно-педагогічної діяльності. Окремо слід зважати і на ту обставину, що навчальна програма ніколи не створюється на основі «завершеного знання», тому правова підготовка майбутніх учителів технологічної освіти повинна бути організована на основі динамічного коригування навчальних

Таблиця 1

Базові принципи правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти

Базові принципи правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти	Принцип професійної релевантності Зорієнтованість навчального змісту правової підготовки на специфіку майбутньої професійної діяльності, спрямованість на професійно значущі галузі права, типові правові ситуації професійно-педагогічної діяльності
	Принцип практичної спрямованості (практикоорієнтованість) Подолання розриву між теорією і практикою шляхом формування умінь та навичок практичного застосування набутих правових знань (здатність до застосування) для розв'язання проблемних ситуацій професійно-правового характеру
	Принцип безперервності Інтеграція правового освітнього компонента в усі етапи професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти з метою підвищення їх правової обізнаності, поглиблення знань, формування стійких умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення трудової діяльності, формування готовності до правової самоосвіти
	Принцип обов'язковості Формування правової компетентності майбутніх учителів технологічної освіти передбачає визначення правової освіти як обов'язкової складової професійної підготовки здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі

програм. Подібно до того, як освіта в галузі технологій неминуче залежить від самої технології, а навички та критичні підходи, необхідні для розуміння технологій та їх використання, будуть постійно еволюціонувати, змінюючись у темпі технологічного розвитку (UNESCO, 2017, с. 73), правова освіта майбутніх учителів технологічної освіти повинна долати статичність, при цьому зберігаючи акцент на досягненні належного балансу між фундаментальними правовими знаннями та затребуваними вміннями й навичками. Зазначене набуває особливо важливого значення з огляду на те, що правова освіта сприяє превенції правових порушень і посилює правозахисну діяльність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Мінливість професійного середовища як об'єктивна ознака нинішнього етапу розвитку суспільства зумовлює необхідність науково-теоретичного осмислення педагогічної освіти крізь призму її актуальності, якості, сприяння досягненню глобальних цілей сталого розвитку та стійкості демократії. З огляду на це в контексті професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти актуалізується потреба у формування правової компетентності у здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі як інтегративної характеристики їхньої готовності до майбутньої професійної діяльності. Перспективи подальших наукових розвідок полягають у розробці науково обґрунтованих пропозицій щодо покращення методики викладання правових дисциплін в межах неюридичних освітніх програм.

Література

1. Шандра Р. С., Бедрій М. М. Правові знання в системі вищої освіти неюридичних спеціальностей. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. 2022. № 70. С. 70–76. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.11>

2. Gower L. C. B. English legal training. A Critical Survey. *The Modern Law Review*. 1950. Vol. 13, No. 2. P. 137–205. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2230.1950.tb00161.x>

3. International Commission on the Future of Education. Reimagining our futures together: a new social contract for education. 2021. 188 p. DOI: <https://doi.org/10.54675/ASRB4722>

4. Khudoyberganov A. R. Content and Social Functions of Legal Literacy of Students of Pedagogy. *Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences*. 2025. Vol. 04, No. 04. P. 114–118. URL: <https://journals.innoscience.com/index.php/ijnras/article/view/83/79>

5. Kumbhakar M. M., Kumar N. 21st Century Skills: What, Why, and How? *Telangana Journal of Higher Education*. 2025. Vol. 1. No. 1. P. 70–79. URL: https://tgche.ac.in/storage/2025/06/TJHE-Journal_-June-2025-Revised.pdf

6. OCED. The future of education and skills. Education 2030. 2018. 21 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/06/the-future-of-education-and-skills_5424dd26/54ac7020-en.pdf

7. OCED. OECD Future of Education and Skills 2030: project background. 2019. 15 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/publications/Project%20background%20E2030%20Introduction_FINAL_rev.pdf

8. OECD. Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030. 2019. 144 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/1-1-learning-compass/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf

9. OECD. Back to the Future of Education: Four OECD Scenarios for Schooling, Educational Research and Innovation. Paris : OCED Publishing, 2020. 72 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/178ef527-en>

10. Rigby S., Toohey D., Toohey L., McNamara D. Legal Education for Non-Lawyers as 'Legal First Aid': A Participatory Inquiry into Law

for Social Work Students. *Legal Education Review*. 2024. Vol. 34 (1). P. 25–49. DOI: <https://doi.org/10.53300/001c.116167>

11. Schleicher A. Valuing our Teachers and Raising their Status: How Communities Can Help, International Summit on the Teaching Profession. Paris : OCED Publishing, 2018. 112 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264292697-en>

12. Special Adviser of the Secretary-General on the Transforming Education Summit and the UNESCO Transforming Education Summit Secretariat. Report on the Transforming Education Summit. 2023. 46 p. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/report_on_the_2022_transforming_education_summit.pdf

13. Ulferts H. (Ed.). Teaching as a Knowledge Profession: Studying Pedagogical Knowledge across Education Systems, Educational Research and Innovation. Paris : OCED Publishing, 2021. 162 p. DOI: <https://doi.org/10.1787/e823ef6e-en>

14. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: learning objectives. 2017. 62 p. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/education-sustainable-development-goals-learning-objectives>

15. UNESCO. Strengthening the rule of law through education: a guide for policymakers. 2019. 64 p. DOI: <https://doi.org/10.54675/ISQD4147>

16. World Economic Forum. Future of Jobs Report 2025. 2025. 289 p. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/>

17. Zirkel P. A. Paralyzing Fear – Avoiding Distorted Assessments of the Effect of Law on Education. *Journal of Law & Education*. 2006. Vol. 35, No. 04. P. 461–495. URL: <https://scholarcommons.sc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2861&context=jled>

18. Zuga K. F., Bjorkquist D. C. The Search for Excellence in Technology Education. *Journal of Technology Education*. 1989. Vol. 1, No. 1. P. 1–2. DOI: <https://doi.org/10.21061/jte.v1i1.a.1>

References

1. Shandra, R. S., & Bedrii, M. M. (2022). Pravovi znannia v systemi vyshchoi osvity neiurydychnykh spetsialnostei [Legal knowledge in the system

of higher education of non-legal specialties]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Uzhhorod National University Herald*, (70), 70–76. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.11> [in Ukrainian].

2. Gower, L. C. B. (1950). English legal training. A Critical Survey. *The Modern Law Review*, 13(2), 137–205. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2230.1950.tb00161.x> [in English].

3. International Commission on the Future of Education (2021). Reimagining our futures together: a new social contract for education. DOI: <https://doi.org/10.54675/ASRB4722> [in English].

4. Khudoyberganov, A. R. (2025). Content and Social Functions of Legal Literacy of Students of Pedagogy. *Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences*, 04(04), 114–118. Retrieved from <https://journals.innoscience.com/index.php/ijnras/article/view/83/79> [in English].

5. Kumbhakar, M. M., & Kumar, N. (2025). 21st Century Skills: What, Why, and How? *Telangana Journal of Higher Education*, 1(1), 70–79. Retrieved from https://tgche.ac.in/storage/2025/06/TJHE-Journal_-June-2025-Revised.pdf [in English].

6. OCED (2018). The future of education and skills. Education 2030. Retrieved from https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/06/the-future-of-education-and-skills_5424dd26/54ac7020-en.pdf [in English].

7. OCED (2019). OECD Future of Education and Skills 2030: project background. Retrieved from https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/publications/Project%20background%20E2030%20Introduction_FINAL_rev.pdf [in English].

8. OECD (2019). Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass 2030. Retrieved from https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/1-1-learning-compass/OECD_Learning_Compass_2030_Concept_Note_Series.pdf [in English].

9. OECD (2020). Back to the Future of Education: Four OECD Scenarios for Schooling, Educational Research and Innovation. DOI: <https://doi.org/10.1787/178ef527-en>. [in English].

10. Rigby, S., Toohey, D., Toohey, L., & McNamara, D. (2024). Legal Education for Non-Lawyers as 'Legal First Aid': A Participatory Inquiry into Law for Social Work Students. *Legal Education Review*, 34(1), 25–49. DOI: <https://doi.org/10.53300/001c.116167> [in English].

11. Schleicher, A. (2018). Valuing our Teachers and Raising their Status: How Communities Can Help, International Summit on the Teaching Profession. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264292697-en> [in English].

12. Special Adviser of the Secretary-General on the Transforming Education Summit and the UNESCO Transforming Education Summit Secretariat (2023). *Report on the Transforming Education Summit*. Retrieved from https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/report_on_the_2022_transforming_education_summit.pdf [in English].

13. Ulferts, H. (Ed.). (2021). Teaching as a Knowledge Profession: Studying Pedagogical Knowledge across Education Systems, Educational Research and Innovation, OECD Publishing. Paris. DOI: <https://doi.org/10.1787/e823ef6e-en> [in English].

14. UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: learning objectives. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/articles/education-sustainable-development-goals-learning-objectives> [in English].

15. UNESCO (2019). Strengthening the rule of law through education: a guide for policymakers. DOI: <https://doi.org/10.54675/ISQD4147> [in English].

16. World Economic Forum (2025). Future of Jobs Report 2025. Retrieved from <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/> [in English].

17. Zirkel, P. A. (2006). Paralyzing Fear — Avoiding Distorted Assessments of the Effect of Law on Education. *Journal of Law & Education*, 35(04), 461–495. Retrieved from <https://scholarcommons.sc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2861&context=jled> [in English].

18. Zuga, K. F., & Bjorkquist, D. C. (1989). The Search for Excellence in Technology Education. *Journal of Technology Education*, 1(1), 1–2. DOI: <https://doi.org/10.21061/jte.v1i1.a.1> [in English].

Пугач С. В. Актуальні особливості професійної підготовки майбутніх вчителів технологічної освіти в умовах «нестабільності навичок»

Необхідність переосмислення засадничих принципів, змісту й організаційних форм педагогічної освіти обґрунтовується низкою об'єктивних явищ, процесів і тенденцій, притаманних сучасному етапу соціального розвитку. В межах цієї статті дослідницька увага автора сфокусована на особливостях професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти, зумовлених мінливістю професійного середовища та динамічними змінами професійних навичок. Беручи до уваги той факт, що в умовах скорочення «життєвого циклу» професійних знань, умінь та навичок спостерігається криза актуальності освіти, важливим показником якої є втрата здатності освіти забезпечувати довготривалу професійну релевантність, вбачається закономірним виникнення додаткових вимог до професійної підготовки здобувачів педагогічного фаху, пов'язаних із необхідністю формування «навичок ХХІ століття». Наголошуючи на вкрай важливому значенні професійної діяльності майбутніх учителів технологічної освіти в технологічно насиченому світі та в умовах швидко змінюваного ринку праці, у статті основний акцент зроблено на обґрунтуванні практичної необхідності формування правової компетентності у здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі. Стверджується, що готовність майбутніх учителів технологічної освіти до професійної діяльності не в останню чергу визначається рівнем їх правової підготовки. За результатами дослідження на підставі виокремлення основних проблемних аспектів набуття правових знань, умінь та навичок у межах неюридичних освітніх програм запропоновані базові принципи правової підготовки майбутніх учителів технологічної освіти. Зважаючи

на трансформаційний потенціал правової освіти, а також враховуючи особливості майбутньої професійної діяльності здобувачів педагогічного фаху технологічної освітньої галузі, автор статті вказує на важливість контекстуально значимого навчального матеріалу правового освітнього компонента. Крім того, висловлюється думка про те, що правовий освітній компонент у структурі професійної підготовки майбутніх учителів технологічної освіти має забезпечити дотримання балансу між фундаментальними правовими знаннями і правовими вміннями та навичками, затребуваними в реальній професійній діяльності. За результатами дослідження автор доходить висновку, що за нинішніх умов правова підготовка набуває особливо важливого значення і є професійно значимою для майбутніх учителів технологічної освіти.

Ключові слова: майбутні вчителі технологічної освіти, нестабільність навичок, педагогічна освіта, правова грамотність, правова компетентність, правова підготовка.

Puhach S. V. Current Features of the Professional Training of Future Technological Education Teachers in the Context of “Skills Instability”

The need to reconsider the foundational principles, content, and organizational forms of teacher education is substantiated by a range of objective phenomena, processes, and trends characteristic of the current stage of social development. Within the scope of this article, the author’s research attention is focused on the specific features of the professional training

of future teachers of technological education, determined by the volatility of the professional environment and the dynamic transformation of professional skills. It is argued that the readiness of future teachers of technological education for professional activity is, to a significant extent, determined by the level of their legal training. In the course of the study, based on the identification of key problematic aspects related to the acquisition of legal knowledge and skills within non-law educational programs, a set of fundamental principles for the legal training of future teachers of technological education is proposed. Taking into account the transformative potential of legal education, as well as the specific features of the future professional activity of prospective teachers in the technological education domain, the author emphasizes the importance of contextually relevant learning materials within the legal education component. Furthermore, it is asserted that the legal education component within the structure of professional training for future teachers of technological education should ensure a balanced integration of fundamental legal knowledge with practical legal skills and competences required in real professional practice. As a result of the research, the author concludes that under current conditions, legal training acquires particular significance and constitutes a professionally relevant component of the preparation of future teachers of technological education.

Keywords: future technological education teachers, skills instability, pedagogical education, legal literacy, legal competence, legal training.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.05.2026